

CAPuS Project

Conservation of Art in Public Spaces

Glossary

CAPuS project has received funding from the European Commission, Programme Erasmus+ Knowledge Alliances 2017, Project N° 588082-EPP-A-2017-1-IT-EPPKA2-KA. The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

www.capusproject.eu

INTRODUCTION

Street Art & Graffiti and Conservation fields are complex and vast, therefore the selection of fundamental words for a glossary is a challenging task. They are “living” disciplines, their linguistic expressions are constantly developing and changing over the time.

This glossary was created for educational purposes within the CAPuS project and does not claim to be complete and exhaustive. It is addressed to non-experts users and to specialists as a “working tool” for the objective description of a street art piece or a contemporary artwork in public spaces and for its conservation state in a condition report document.

For this reason it is divided into two sections: Street Art & Graffiti and Conservation. Each section is supplied with a List of pictures and credits, Bibliographic References and an Index.

Overall the glossary counts 141 definitions. The Street Art & Graffiti section contains General (3), Cultural (38), Style (26) and Techniques (15) terms, while the Conservation section is divided into 9 families: General terms (5), Addition of substances (7), Biological alteration (2), Chemical alteration (7), Deformation (5), Loss of cohesion (10), Loss of material (11), Optical alteration (6) and Previous intervention (6).

The goal of a definition was to be accurate and concise. When possible, existing international glossaries were taken as a reference and terms were illustrated with an illustrative picture. Cross-references and indication of true, near and “fake” (not to be confused with) synonyms were indicated. Please be aware that some of the terms may potentially refer to more than one category. Terms that imply some negative connotation in common language and could implicate a different and subjective judgement are intentionally not included (e.g. vandalism).

Multilingual glossaries were created by art and conservation experts but not by professional translators or linguistic experts.

STREET ART & GRAFFITI

GRAFFITI

Graffiti to pisanie lub rysowanie wykonywane na ścianie lub innych powierzchniach. Jest to zwykle forma ekspresji artystycznej, wykonana często bez zgody właścicieli nieruchomości i w miejscu publicznym. Współczesne (lub „hip-hopowe”) graffiti pochodzą z lat siedemdziesiątych. Mówi się, że powstały w dzielnicach czarnych i latynosów w Nowym Jorku, podobnie jak muzyka hip-hopowa i subkultury uliczne. Katalizatorem tych działań jest wynalezienie aerozolu. Pierwsi twórcy graffiti byli powszechnie nazywani „writerami” lub „taggerami”. Pisanie graffiti i street art. jest ściśle związane z ruchami sztuki współczesnej, ale różnią się pod względem funkcji i intencji. W rzeczywistości twórcy graffiti nie są zainteresowani publicznym zrozumieniem. Kierują swoje przesłania do określonej grupy ludzi. Street art polega bardziej na komunikowaniu się z ogółem społeczeństwa.

Graffiti is writing or drawings made on a wall or other surfaces, usually as a form of artistic expression, often without permission of property owners and within public view. Contemporary (or “hip-hop”) graffiti dates back to the 1970s. It is generally said to have arisen from the Black and Latino neighbourhoods of New York City alongside hip-hop music and street subcultures and been catalysed by the invention of the aerosol spray can. Early graffiti artists were commonly called “writers” or “taggers”. Graffiti writing and street art are closely related to contemporary art movements, but they differ in terms of function and intent. In fact, graffiti writers are not interested in the public understanding, thus they direct their messages to a specific group of people, while street art is more about communicating with the general public.

STREET ART

 Definicja street art jest wciąż przedmiotem dyskusji i ciągle się zmienia i rozwija. Street art jest sztuką wizualną tworzoną w przestrzeniach publicznych / miejskich, na zewnętrznych ścianach budynków, wiaduktach autostradach i chodnikach, dlatego „sztuka uliczna” jest silnie związana też z graffiti. Chociaż pojęcie to często odnosi się do sztuki niesankcjonowanej, w przeciwieństwie do inicjatyw sponsorowanych przez rząd, street art stał się głównym nurtem sztuki miejskiej. Dzieła street artu są głównie środkiem przekazu wiadomości związanej z tematami politycznymi lub stają się komentarzami społecznymi. Street art nie ogranicza się tylko do malarstwa. Termin ten może obejmować tradycyjną sztukę graffiti, rzeźbę, szablon, vleпки, plakat uliczny czy instalacje uliczne.

 The definition of street art is still matter of discussion and constantly evolves. Street art is visual art created in public / urban spaces, as exterior building walls, highway overpasses and sidewalks. This makes “street art” strongly connected to graffiti. Although the term often refers to unsanctioned art, as opposed to government-sponsored initiatives, street art is going mainstream. It is usually created as a means to convey a message connected to political ideas or social commentaries. Not all street art involves painting. The term can include traditional graffiti artwork, sculpture, stencil graffiti, sticker art, street poster art and street installations

URBAN ART

 Pod pojęciem „urban art” rozumiemy wszystkie formy sztuki wizualnej powstałe na obszarach miejskich, inspirowanych architekturą miejską lub współczesnym stylem życia w mieście. Urban art jest pojęciem szerszym niż street art i obejmuje wszystkie formy publicznej sztuki współczesnej na otwartych przestrzeniach miasta.

 The expression “urban art” is often used to summarize all visual art forms arising in urban areas, being inspired by urban architecture or the present urban lifestyle. It combines street art and graffiti and, in a broader framework, all forms of public contemporary art in open city spaces.

LANDMARK

 Graffiti wykonane w miejscu trudno dostępnym lub ukrytym, stąd też nie jest łatwo je zamalować i pozostają widoczne przez co najmniej kilka lat. Zazwyczaj oznaczony datą wykonania. Prace te są wysoko cenione przez writerów.

 A graffiti piece executed in a location hard to be reached or hidden, difficult to buff and in place for at least five years. Usually marked with a date of painting. These works are held in high regard by the writers.

Figure 1

LEGAL WALL

Dzieło wykonane zgodnie z prawem, za zgodą właściciela ściany lub władz. Tylko dzieła uznanych nielegalnych writerów mają szansę na to że nie zostaną usunięte..

A piece that is made legally, with permission from the wall owner or the authorities. Only a testified illegal writer can get respect for a legal wall.

STREET ART & GRAFFITI
 > cultural terms

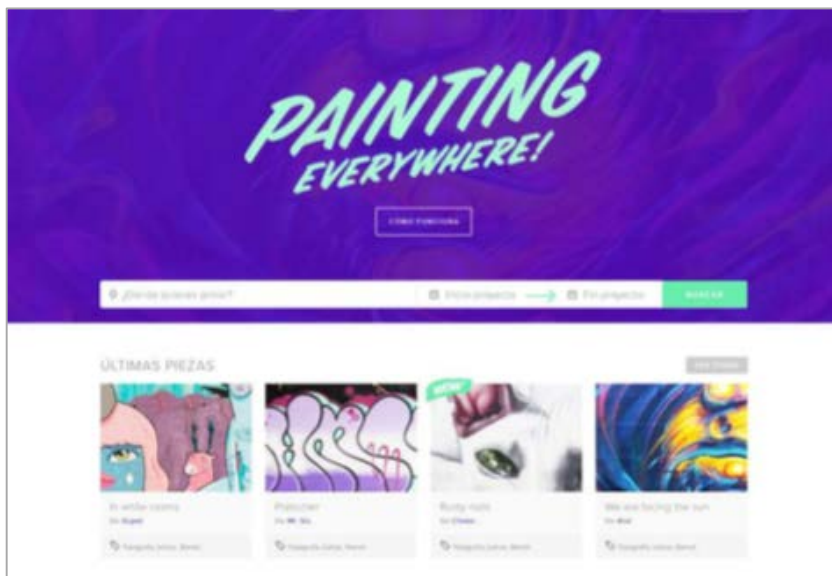

Figure 2

MONIKER

 Nazwisko artysty/writera, pseudonim, etykieta
writera.

 The street name of an artist, the nickname and
label.

Figure 3

3D STYLE

 Efekt dający odbiorcy trójwymiarową iluzję; bazuje na napisach graffiti. Pierwszym artystą, który zaczął upiększać litery w ten sposób jest Phase 2. W kulturze graffiti 3D odnosi się do writtingu, ale istnieje inna wersja sztuki 3D wykonana na chodniku zwana Chalk art. Sztuka ta i graffiti 3D są bardzo różne, zarówno pod względem koncepcji, jak i estetyki. Nie występują one razem.

 An effect used on basic graffiti letters to give a three-dimensional illusion. The first artist who started embellishing letters in this way is Phase 2. In graffiti culture, 3D refers to letter writing, but there is another version of 3D painting on pavement called Chalk art. Chalk art and 3D graffiti are very different in both concept and aesthetics and they are not to be mixed.

Figure 4

ABSTRACT STYLE

Styl abstrakcyjny nie obejmuje liter; związany jest z umiejętnościami malarskimi i harmonią, które artysta demonstruje w dziele. Cel jest podobny do malarstwa abstrakcyjnego - stworzenie harmonijnego dzieła o określonej dynamice i równowadze przy użyciu podstawowych elementów artystycznych, takich jak linia, kształt, geometria, kolor i kompozycja.

Abstract style does not include letters but rather the painting skill and harmony an artist demonstrates in a piece. The goal is similar to abstract painting – to make a harmonious piece with specific dynamics and balance by the use of basic artistic elements such as line, shape, geometry, colour and composition.

Figure 5

BLOCKBUSTER STYLE

 Blockbuster lub „straight letters”. Cechą charakterystyczną są duże, kwadratowe i proste w formie litery. Ten styl jest bardziej czytelny w porównaniu z resztą styli graffiti. Napisy są zazwyczaj malowane w dwóch kolorach, często w kombinacji zwykłej czerni, bieli i srebra. Blockbuster są używane do wykonywania fragmentów innych prac lub do łatwiejszego i szybszego zamalowywania wagonów pociągów.

 Blockbuster or “straight” letters are big, square, robust and simple, and thus more readable than most graffiti. They are usually painted in two colours, often combinations of plain black, white and silver. Used to go over other work, or to cover train sides more easily, blockbusters are good for supreme coverage.

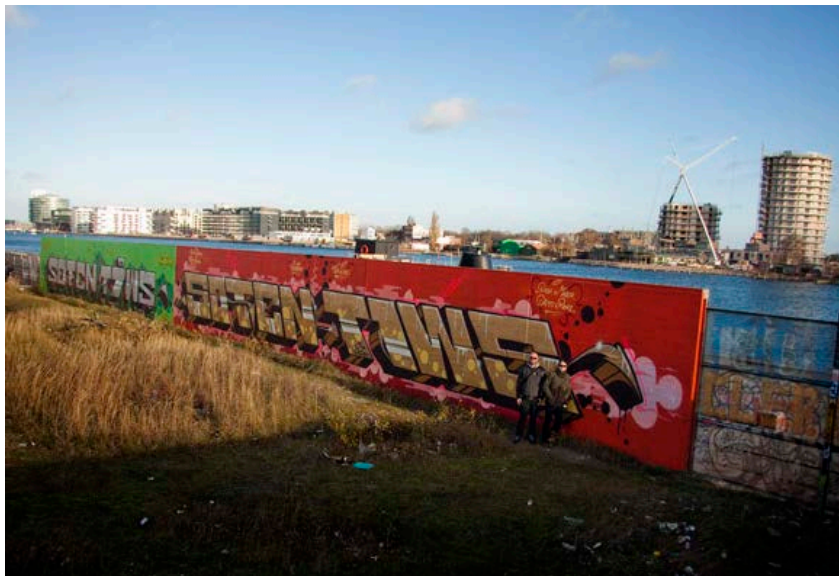

Figure 6

BOMBING

 Malowanie na wielu różnych ścianach w obrębie jednego obszaru miasta lub na wagonach pociągów w bardzo krótkim czasie. Writery są zmuszani do zastosowania dużo prostszych stylów, tagów lub throw-ups, ze względu na szybkość, która jest najważniejszym czynnikiem. Może oznaczać przekroczenie ograniczeń formalnych writingu.

 An act of painting many different walls inside one city area or train within a very short timeframe. To “hit”. Graffiti bombers are prone to using simpler styles, tags or throw-ups, because speed is an important factor. It can also mean – to go out writing.

Figure 7

BUBBLE STYLE

 Stary, nieco przestarzały styl graffiti z prostymi, zaokrąglonymi literami w kształcie bańki, ogólnie łatwy do odczytania. Throw-ups są często malowane w tym stylu, ponieważ można je łatwo i szybko wykonać.

An old, somewhat dated graffiti style of simple, rounded, bubble-shaped letters, generally easy to read. Throw-ups are often painted in this style, because it's easy and quick to execute.

Figure 8

CARTOON / CHARACTER

 Popularna kreskówka lub postacie często zapożyczone z komiksów, pop-kultury lub telewizji. Writery poświęceni kreskówkom często wymyślają własne postacie i obrazy. Kompozycje cartoon graffiti stworzone ze stylizowanych liter, często mają zabarwienie humorystyczne.

 A widely recognized cartoon or a character figure often borrowed from comics, popular culture or TV. Writers dedicated to cartoons often invent their own characters and imagery. *Cartoon graffiti* adds humour to a piece, easily adapted to most of the lettering styles.

Figure 9

DUBS

 Graffiti wykonane srebrną lub chromową farbą. Styl ten pochodzi z Londynu w Wielkiej Brytanii. Przykłady można znaleźć przy dworcach kolejowych lub na ulicach. Dubs to zazwyczaj wysiłek zespołu a nie pojedynczego writera.

 Graffiti executed in silver or chrome paint, originating from London, UK. They can be found around railway stations or in the streets. Dubs are usually a crew effort.

Figure 10

FREE STYLE

 Połączenie stylów bez jednej wspólnej cechy (definiującej). Indywidualna ekspresja.

 A combination of styles without one defining characteristic. An individual expression.

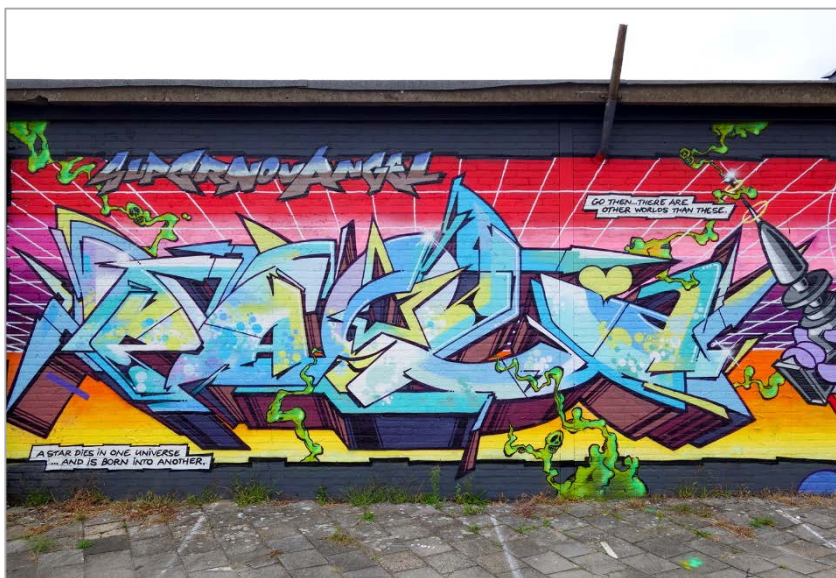
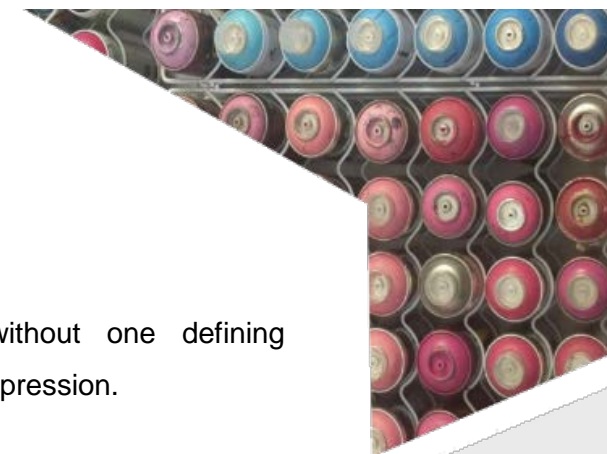

Figure 11

MURAL

 Malarstwo ściennie znajdujące się na powierzchni zewnętrznej, wewnętrznej lub suficie. W street artcie odnosi się do dużego i znaczącego elementu ściennego, który wymaga dużych umiejętności w tworzeniu kompozycji monumentalnych. W przeciwieństwie do graffiti, malowidła ściennie zwykle szanują architekturę ściany i budynku, a czasem nawet otoczenie. Często są legalne.

 A wall painting applied on either outside or an inside surface, or a ceiling. In street art, it refers to a large, elaborate wall piece that requires significant skill to paint. Unlike graffiti, murals normally respect the architecture of the wall and the building, sometimes even the surroundings. They are often legal.

Figure 12

PIECE (FREE-HAND)

 Skrót od „masterpiece” (*pl.* arcydzieło). Dzieło jest malowane odręcznie, bez wykorzystania szablonów. Jest to duży i skomplikowany obraz ścienny; czasochłonny i trudny do wykonania. Charakteryzuje się wieloma różnymi komponentami, takimi jak bogata paleta, elementy 3D i inne znaki wizualne. Dzieło bardziej doświadczonego writera.

 Short for “masterpiece”, painted free-hand. A big and complex piece of wall painting that is time-consuming and difficult to execute. It’s characterised by many different components, such as rich palette, 3D elements, and other visual marks. A work of a more experienced writer, earning them extra respect.

Figure 13

ROLLER GRAFFITI

 Graffiti pomalowane przy użyciu wałka, a nie za pomocą puszki ze sprayem. Istnieją specjalne techniki związane z tego rodzaju pisaniem.

 Graffiti that is painted with a roller and paint, rather than with a spray can. There are special techniques related to this type of writing.

Figure 14

SHARP

 Sposób pisania bardzo geometrycznych, kanciastych liter zagubionych w ostrych kątach i narożnikach, co powoduje, że te spiczaste i przenikające się elementy są doprowadzone do wizualnej skrajności. Litery są bardzo zmodyfikowane, często nierozpoznawalne, wywołując gwałtowne i groźne wrażenie.

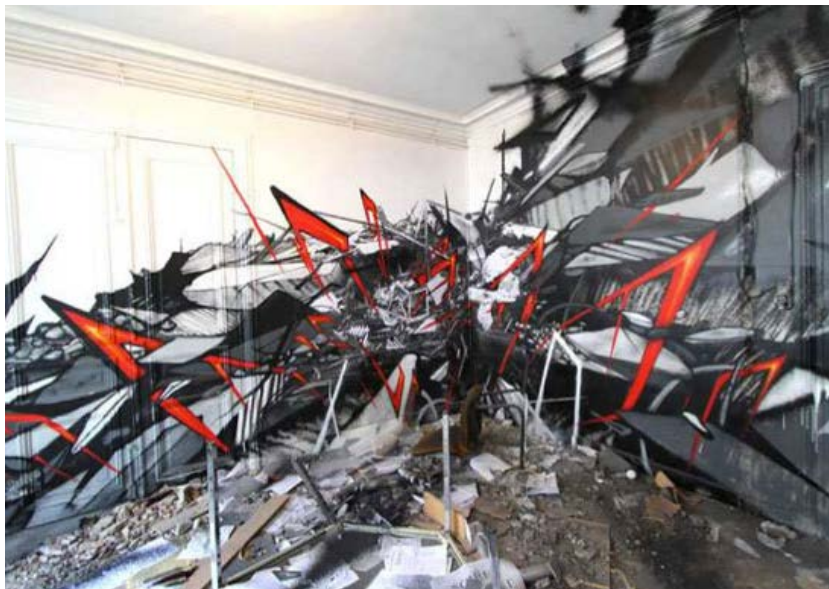

Figure 15

 A manner of writing very geometric, angular letters with lots of sharp angles and corners, taking the pointy and piercing elements to an extreme. Letters are altered greatly, often unrecognizable, giving off a fierce and furious impression.

TAG

 Podpis writera, bardzo stylizowany, szybko napisany, zwykle w jednym kolorze odróżnialnym od tła. Oznacza pseudonim artysty. Najprostszy i najczęstszy rodzaj graffiti. Użyte jako czasownik „to tag” (pl. tagować) oznacza „podpisywać”, które wywodzi się z klasycznej praktyki podpisywania dzieł przez artystów.

 A signature of a writer, very stylized, quickly written, usually in one colour in contrast with the background. Denotes the artist's moniker. The simplest and the most common type of graffiti. Used as a verb, “to tag” means “to sign”, which derives from a classical practice of artists signing their works.

Figure 16

THROW-UP

 Czasami nazywany „throwie”. Jest to prosta forma graffiti, która mieści się pomiędzy tagiem a bombingiem. Zwykle są to litery namalowane lub zaznaczone prostym konturem, a następnie wypełnione kolorem. Throw-upy są często wykonywane w stylu bubble lub blockbuster, które podkreślają szybkość wykonania. Artyści używają throw-upów i tagów, aby pokryć jak najwięcej powierzchni, konkurując ze swoimi rywalami. Tak jak tag, throw-up jest logiem artysty.

 Sometimes called a “throwie” is a simple form of graffiti, sitting between a tag and a bomb. It’s usually painted with a simple letter outline and then filled with colour. *Throw-ups* are often made in *bubble* or *blockbuster style* that support quick execution. Artists use *throw-ups* and tags to cover as many surfaces as possible, competing with their rivals. Along with a tag, a *throw-up* is an artist’s logo.

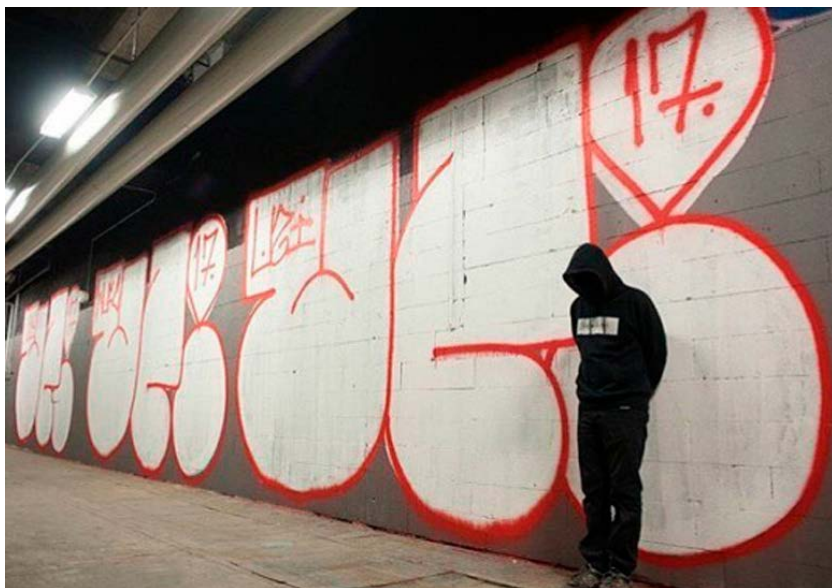

Figure 17

WILDSTYLE

 Bardzo złożona i wysoce stylizowana forma writingu, która często jest niemożliwa do odczytania przez osoby nie będące writerami. Litery mogą być skomplikowane, abstrakcyjne, zawierające elementy 3D, z wieloma połączeniami, strzałkami i blokadami. Ogólnie rzecz biorąc, wildstyle jest postrzegany jako jeden z najbardziej wymagających stylów pisania graffiti, zarezerwowany tylko dla osób z zaawansowanymi umiejętnościami.

 Very complex and highly stylized form of lettering that is often impossible to read by non-writers. The letters can get so complicated, borderline abstract, containing 3D elements, with a lot of connections, arrows and interlocking. Generally, *wildstyle* is seen as one of the most demanding graffiti writing styles, reserved only for those with serious skill.

Figure 18

CALLIGRAFFITI

 Kaligrafia wpłynęła na różnorodność liter w graffiti

 Calligraphy-influenced graffiti

Figure 19

STREET ART & GRAFFITI

> *technique*

DOMMING

 Technika mieszania kolorów metodą malowania natryskowego, w której jeden kolor jest natryskiwany na inny: mokre w mokre, w celu stworzenia subtelnego efektu przechodzenia jednego tonu w drugi lub ścieniania. Narzędzia ściernie, takie jak piasek lub papier ścierny, mogą być użyte do tworzenia efektów rozmycia konturu. Czasami nazywany „fingering”, ponieważ można go wykonywać palcami.

 A spray-painting colour mixing technique where one colour is sprayed over another wet layer and the two nuances are then rubbed together. An abrasive tool, such as sand or sandpaper, can be used to create effects in *domming*. The term derives from the word “condom”, synonymous to “rubber”. Sometimes referred to as “*fingering*”, because it’s executed with fingers.

DRIPS / DRIPPING

 To spływanie farby jako forma stylizacji, efektu malarskiego. Może być celowe lub niezamierzone kapanie, wtedy spływanie farby może też być oznaką niedoświadczzonego writera.

 Intentional drips is stylized. Unintentional drips is a sign of an unexperienced graffiti artist.

Figure 20

INSTALLATION

 Gatunek sztuki 3D i site-specific. Może być wykonywana we wnętrzu lub na zewnątrz. Instalacje zewnętrzne należą do dziedziny sztuk publicznych, land art, interwencji publicznych lub street art a ich formy często się mieszają i pokrywają.

 An art genre of three-dimensional and site-specific works. They can be executed in the interior or in the exterior. Exterior installations fall into the domain of public art, land art, public interventions or street art, although these art forms often overlap.

Figure 21

OUTLINING

 Wykonanie szkicu lub rysunku przygotowawczego, wykonanego na papierze lub w grze podczas planowania dzieła. Rysunek konturowy może służyć do wykonania szkicu kompozycyjnego na ścianie (ściennego), throw-up lub (podobnego) innego dzieła graffiti, którego kontury można wypełnić kolorem.

 Making a sketch or a preparatory drawing, done on paper or in a black book while planning a piece. An outline can also refer to a wall sketch, or to the contour of a throw-up or similar graffiti work, a boundary that can be filled.

Figure 22

POSTER

 Praca na papierze stworzona w studiu, którą można nakleić na ścianę jak tapetę. Długa i bogata tradycja sztuki plakatu zainspirowała wykonawców graffiti, którzy wykorzystali to łatwe i skuteczne narzędzie ekspresji publicznej i przekształcili je w jedną z najbardziej lubianych technik paste-up .

A paper-based work created in the studio that can be wheat-pasted onto a wall. Following a long and rich history of poster art, graffiti culture has taken this easy and effective public expression tool and transformed it into one of the most favoured paste-up formats.

Figure 23

STENCIL GRAFFITI

 Jedna z najpopularniejszych form street art. Szablony są wykonane z tektury, papieru i innych materiałów, które pomagają szybko stworzyć obrazowy wizerunek. Wstępnie przygotowany projekt jest wycinany, a następnie przenoszony na ścianę za pomocą sprayu lub wałka. Łatwo powtarzane na różnych ścianach. Wielowarstwowe użycie szablonów może tworzyć piękne i wyszukane obrazy, poprzez użycie wielu kolorów i detali.

 One of the most popular forms of street art. Stencils are made out of cardboard, paper and other materials that help to quickly create a figurative image. The pre-prepared design is cut out and then transferred onto a wall with a spray or roll-on paint. Easily repeated on different walls. Multiple layers of stencils can create beautiful and elaborate images, allowing the use of a lot of colours and details.

Figure 24

STICKER

 Stickers lub vleps (pl. naklejki, vleпки) służą do bombardowania, slapowania, tagowania lub obszaru powierzchni pozbawionych graffiti bez graffiti. Vleпки są zwykle projektowane i drukowane z dużym wyprzedzeniem i zawierają posiadają cechy typowe dla stylu danego artysty oraz jego przesłanie. Przesłanie vlepek często stanowi krytykę polityczną lub społeczną, odnoszącą się do konkretnego problemu.

 Stickers are used to bomb, slap or tag a surface or an area without writing. Graffiti stickers are usually designed and printed well ahead, containing traits of an artist's style as well as his message. Sticker messages often contain political or social critique, referring to a specific issue. Many brands produce their own stickers.

Figure 25

List of pictures & Credits

Figure 1

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:5_Pointz_Graffiti_17.JPG

Figure 2

<https://www.wallspot.org/it>

Figure 3

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/09/Borf_tag_on_Graffiti_Research_Lab_door.jpg/800px-Borf_tag_on_Graffiti_Research_Lab_door.jpg

Figure 4

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2017/07/28/will-3d-letters-ever-become-a-trend-again/>

Figure 5

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2020/01/29/some-of-the-most-interesting-abstract-graffiti-writers/>

Figure 6

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2013/11/22/soten-tiws-blockbusters/>

Figure 7

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2019/03/19/porno-show-bombing-from-buenos-aires-to-barcelona/>

Figure 8

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2012/05/25/tilt-interview/>

Figure 9

"The Book" A Vaughn Bodè tribute, by Wens and Navolio (2016)
MAU (Museo di Arte Urbana), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro "La Venaria Reale", 2018.

References for glossary definitions:

- Street and Graffiti Art - History and Concepts
<https://www.theartstory.org/movement/street-art/#nav>
(accessed on 23/04/2020)
- Street Art: Definition & History, (2019).
<https://study.com/academy/lesson/street-art-definition-history.html> (accessed on 23/04/2020)
- The difference between Street Art and Graffiti
<https://schriftfarbe.com/the-difference-between-street-art-and-graffiti> (accessed on 23/04/2020)
- Street art and graffiti words – The ultimate glossary, Berlin Street Art - <https://berlinstreetart.com/graffiti-words/>
(accessed on 23/04/2020)
- Claudia Galal, STREET ART, Collana Rumori, Auditorium, Milano 2009
- B. Carlsson, Hop Louie, Street Art Cook Book- a guide to technique and materials, Dokument Press, Arsta, 2011
- AA. VV, Graffiti Cook Book- The complete Do-it-yourself-guide to graffiti, Dokument Press, Arsta, 2015
- (edited by) A. Dal Lago, S. Giordano, Sporcare i muri- graffiti, decoro e proprietà privata, DeriveApprodi, Roma 2018
- A. Dal Lago, S. Giordano, Graffiti-Arte e Ordine Pubblico, Collana Voci, Il Mulino, Bologna 2016

List of pictures & Credits

Figure 10

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2013/11/06/chan-mac-x-mtn-mega-plata/>

Figure 11

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2018/03/27/three-aces-sunk/>

Figure 12

Breathe, by Millo (2014), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 13

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2017/10/23/peeta-x-arnay-gallery/>

Figure 14

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Punition_Soack_Paris.jpg

Figure 15

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2014/11/05/katre-reso-at-montana-gallery-montpellier/>

Figure 16

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2018/04/05/reks-the-best-handstyle-in-chile-digs-up-some-lost-tapes/>

Figure 17

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2017/05/12/throw-ups-mix-24/>

Figure 18

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2019/11/19/brus-little-trouble-in-big-china/>

Figure 19

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2018/07/25/artistic-dialogues-at-arnau-gallery/>

Figure 20

In Barriera, by Various artists (2011), Turin, Italy – Photo credit: Paola Croveri, Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2018.

Figure 21

Bear, by Bordalo II (2016), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2016.

Figure 22

Memoriale in ricordo delle vittime della tragedia delle acciaierie ThyssenKrupp, by various artists - curated by Monkeys Evolution, Il Cerchio e le Gocce, Artefatto and Knz (2008), Turin, Italy – Photo credit: Monkeys Evolution, 2008.

Figure 23

No title, by unknown artist, Turin, Italy – Photo credit: Paola Croveri, 2005.

Figure 24

<https://www.mtn-world.com/en/blog/2018/05/02/btoy-for-womart/>

Figure 25

Amsterdam - Photo credit: Paola Croveri, 2019.

Index

Introduction

graffiti	4
street art	5
urban art	6

Cultural terms

landmark	8
legal wall	9
moniker	10

Style

3D style	12
abstract style	13
blockbuster style	14
bombing	15
bubble style	16
cartoon / character	17
dubs	18
freestyle	19
mural	20
piece (free-hand)	21
roller graffiti	22
sharp	23
tag	24
throw-up	25
wildstyle	26

Technique

calligraffiti	28
domming	29
drips / dripping	30
installation	31
outlining	32
poster	33
stencil graffiti	34
sticker	35

CONSERVATION

ZMIANY

ALTERATION

 Zmiana stanu, korzystna lub nie, celowa lub nie. ^[a]

 Change in condition, beneficial or not, intentional or not. ^[a]

ZNISZCZENIE

DAMAGE

 Zmiana, która zmniejsza znaczenie lub stabilność. ^[a]
Termin pokrewny: degradacja.

 Alteration that reduces significance or stability. ^[a]
Related term: degradation.

	Alteration
	Alterazione
	Alteración
	Veränderung
	Zmiany
	Alteracija

	Damage
	Danno
	Daño
	Schaden
	Zniszczenie
	Oštećenje

CONSERVATION
> general terms

NISZCZENIE

DETERIORATION

 Stopniowa zmiana stanu zachowania, która osłabia wyraz artystyczny a także trwałość. ^[a] *Termin pokrewny: rozpad.*

 Gradual change in condition that reduces significance or stability. ^[a] *Related term: decay.*

OBIEKT

OBJECT

 Pojedyncze utrwalenie niematerialnych wartości w materialnym dziedzictwie kulturowym, zarówno ruchomym, jak i nieruchomym. ^[a]

 Single manifestation of intangible value in tangible cultural heritage, both movable or immovable. ^[a]

	Deterioration
	Degrado
	Deterioro
	Abbau
	Niszczenie
	Pogoršanje

	Object
	Oggetto (opera)
	Objeto
	Objekt
	Obiekt
	Objekt

CONSERVATION
> general terms

WIETRZENIE

WEATHERING

 Zmiana spowodowana ekspozycją na środowisko zewnętrzne. ^[a]

 Alteration due to exposure to outdoor environment. ^[a]

Weathering

Degrado per esposizione agli agenti atmosferici

Meteorización

Verwitterung

Wietrzenie

Izlaganje vremenskim utjecajima

CONSERVATION
> general terms

TWARDE NAWARSTWIENIA

CONCRETION

 Nagromadzenie twardego, spójnego osadu na powierzchni, który może mieć określony kształt: sferoidalny, botryoidal (podobny do winogron) lub framboïdal (podobny do malin). Zasadniczo konkrecje nie zarysowują powierzchni i mają ograniczony zasięg. ^[b]

Termin pokrewny: narośla

 Accumulation of a hard coherent deposit on the surface, which may have a specific shape: nodular, botryoidal (grape-like) or framboidal (raspberry like). In general, concretions do not outline the surface and are of limited extent. ^[b]
Related term: accretion.

Figure 1

	Concretion
	Concrezione
	Concreción
	Verkrustung
	Twarde nawarstwienia
	Konkrecija

CONSERVATION
 > addition of substances

OSAD DEPOSIT

Figure 2

Figure 3

Akumulacja materiału egzogenego, takiego jak kurz lub odchody, na powierzchni. Może być spójny lub niespójny, w zależności od przyczepności między cząstkami i / lub na powierzchni. [b]

Accumulation of exogenous material, such as dust or droppings, on the surface. It can be either coherent or incoherent, depending on the adhesion among particles and/or to the surface. [b]

Deposit

Deposito

Depósito

Ablagerung

Osad

Naslaga

CONSERVATION
> addition of substances

KURZ DUST

Osad egzogennych drobnych cząstek, które nie są zwarte, ani nie przylegają do powierzchni.

Deposit of exogenous fine particles, neither compact nor adherent on the surface.

Figure 4

	Dust
	Particolato
	Polvo
	Staub
	Kurz
	Prašina

CONSERVATION
> addition of substances

FILM / POWŁOKA

FILM

 Cienka przylegająca warstwa pokrywająca lub powlekająca, na ogół o charakterze organicznym i jednorodna, która pokrywa całą powierzchnię. Film może być nieprzezroczysty lub półprzezroczysty. ^[b]

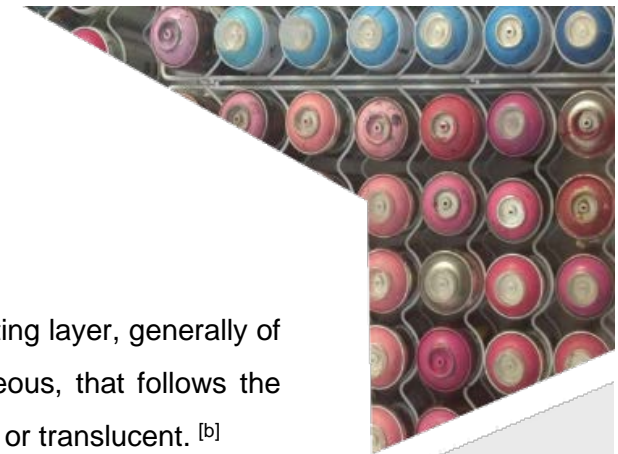
 Thin adherent covering or coating layer, generally of organic nature and homogeneous, that follows the surface. A film may be opaque or translucent. ^[b]

Figure 5

	Film
	Film
	Película
	Film
	Film / Powłoka
	Film

CONSERVATION
> addition of substances

WEWNĘTRZNE ZMIANY

INCLUSION

 Egzogeniczny (pozaustrojowy) materiał osadzony w obiekcie wywołujący zmiany.

 Exogenous material embedded within an object.

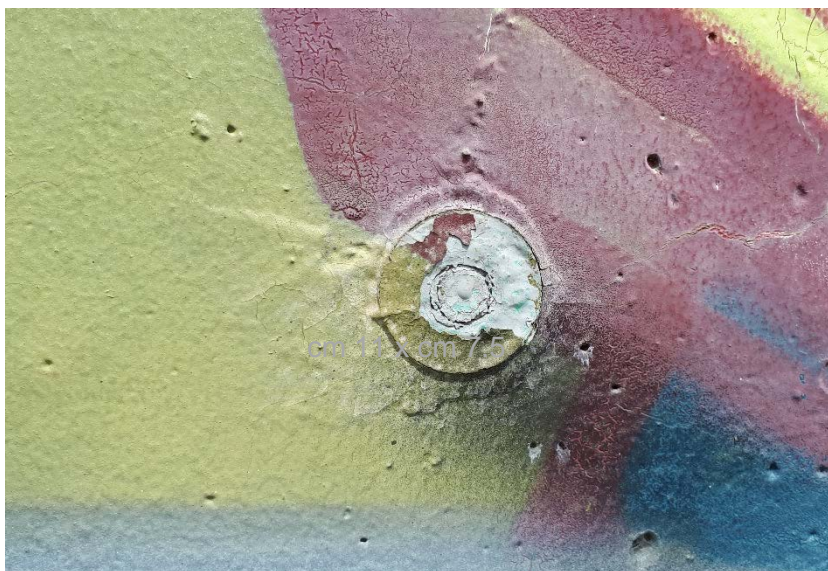

Figure 6

	Inclusion
	Inclusione
	Inclusión
	Einschluss
	Wewnętrzne zmiany
	Inkluzija

CONSERVATION
> addition of substances

PRZEMALOWANIE

OVERPAINTING

Figure 7

Figure 8

Przemalowanie to nakładanie farby, tuszu lub podobnej materii na powierzchnię obiektu.

Nie należy mylić z retuszem i odmalowywaniem/rekonstrukcją (patrz sekcja „Poprzednie interwencje”).

Application of paint, ink or similar matter on the surface of the object aimed to modify the aesthetic of the artwork, compared to the artist's intention.

Not to be confused with the terms *retouching* and *repainting* (see section “*Previous interventions*”).

Overpainting

Sovrammissione

Repinte

Übermalung

Przemalowanie

Preslikavanje

CONSERVATION
> addition of substances

ZABRUDZENIE

SOILING

 Osadzanie bardzo cienkiej warstwy egzogennych cząstek (np. sadzy), powodujące miejscową zmianę koloru powierzchni. Zabrudzenie może mieć różny stopień przyczepności do podłoża. ^[b]

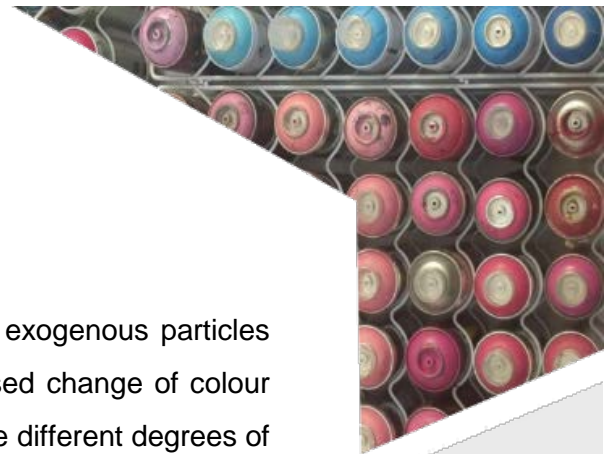
 Deposit of a very thin layer of exogenous particles (e.g. soot) resulting in a localised change of colour of the surface. Soiling may have different degrees of adhesion to the substrate. ^[b]

Figure 9

	Soiling
	Deposito parzialmente coerente
	Enmugredimiento
	Verschmutzung
	Zabrudzenie
	Zaprljanje

CONSERVATION
> addition of substances

BIOFILM

BIOFILM

 Jedno- lub wielowarstwowa kolonia drobnoustrojów o różnej grubości (do 2 mm) na powierzchni obiektu. Często biofilm składa się z bardzo niewielu komórek różnych mikroorganizmów, które produkują duże ilości szlamu pozakomórkowego. Te spójne, często lepkie warstwy mogą kurczyć się i rozszerzać w zależności od zapasu wody. Biofilmy często tworzą wielokolorową biopatynę. ^[b]

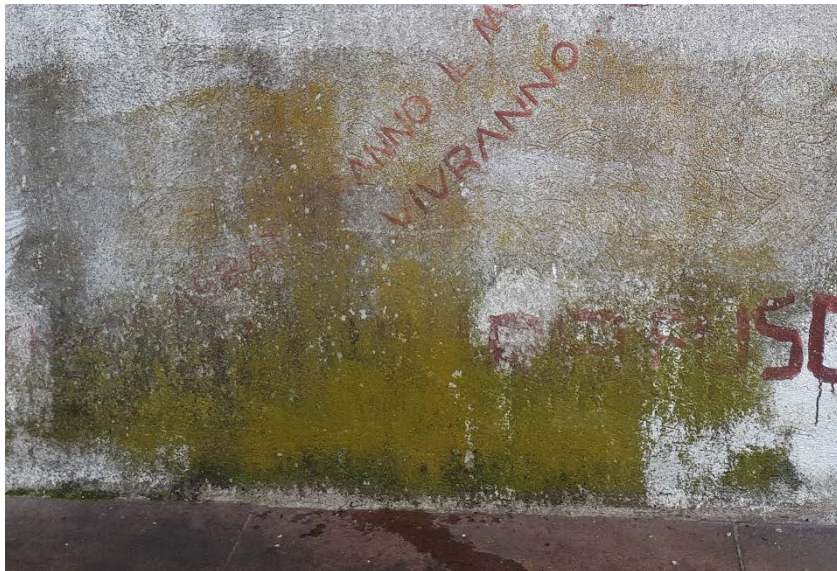

Figure 10

 Mono- to multi-layered microbial colony attached to surfaces with varying thickness of up to 2 mm. Often a biofilm consists of very few cells of different microorganisms embedded in large amounts of extracellular slime. These cohesive often sticky layers may shrink and expand according to the supply of water. Biofilms often create multicoloured biopatina by production of colouring agents. ^[b]

	Biofilm
	Biofilm
	Película biológica
	Biofilm
	Biofilm
	Biofilm

CONSERVATION
> biological alteration

BIOLOGICZNE CZYNNIKI NISZCZĄCE

BIOLOGICAL COLONISATION

Figure 11

Figure 12

 Rozwój żywych organizmów na obiekcie, który może doprowadzić do jego uszkodzenia i / lub pogorszenia. Wzrost może być spowodowany przez wiele rodzajów żywych organizmów, od najprostszych (bakterie, grzyby, porosty i glony) do bardziej złożonych, takich jak rośliny (drzewa i krzewy) i zwierzęta (ptasie odchody i gniazda). Może to prowadzić do nieodwracalnej utraty wartości artystycznych i spowodować, że obiekt staje się nieczytelny. ^[c] *Terminy pokrewne:* biodegradacja, wzrost biologiczny, destrukcja mikrobiologiczna.

 Colonisation by living organisms on an object which can lead to damage and/or deterioration. The growth can be caused by many types of living organisms, from the simplest ones (bacteria, fungi, lichens and algae) to the more complex ones like higher plants (trees and bushes) and animals (bird droppings and nesting). This can lead to the irreversible loss of value and/or information. ^[c] *Related terms:* biodeterioration, biogrowth, microbiological deterioration.

 Biological colonisation	 Biologisches wachstum
 Colonizzazione biologica	 Biologiczne czynniki niszczące
 Colonización biológica	 Biološko naseljavanje

CONSERVATION
> biological alteration

PRZYPALENIA

BURNED

Figure 13

Figure 14

Degradacja lub częściowe zniszczenie w wyniku kontaktu z ogniem.

Having degraded or partially destroyed due to contact with fire.

Burned

Bruciato

Quemadura

Verbrannt

Przypalenia

Izgoren

CONSERVATION
> chemical alteration

KOROZJA

CORROSION

Figure 15

Figure 16

Chemiczna i fizyczna degradacja powierzchni architektonicznych, kamienia lub metalu, spowodowana wietrzeniem lub w wyniku kontaktu z substancjami korozyjnymi. [c]

Chemical and physical degradation of architectural surfaces, stone or metal, caused by weathering or corrosive substances with which they come into contact. [c]

Corrosion

Corrosione

Corrosión

Korrosion

Korozja

Korozija

CONSERVATION
> chemical alteration

SKORUPA

CRUST

Zwarta, twarda, zewnętrzna warstwa silnie przylegająca do obiektu. Gdy jej powstanie jest spowodowane procesem wytrącania, można użyć terminu inkrustacja. ^[b]

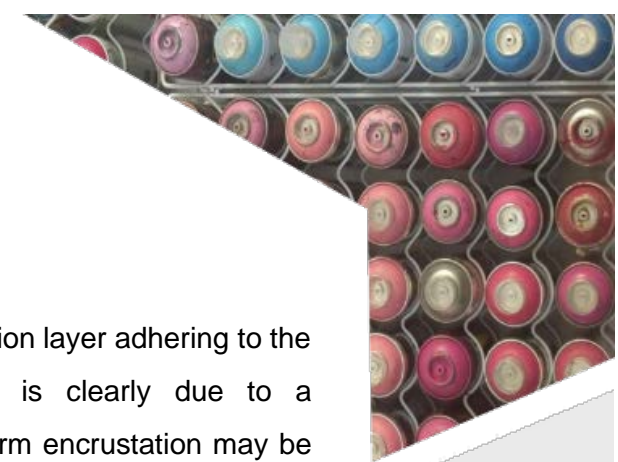
Compact, hard, outer alteration layer adhering to the object. When the feature is clearly due to a precipitation process, the term encrustation may be used. ^[b]

Figure 17

	Crust
	Crosta
	Costra
	Kruste
	Skorupa
	Kora

CONSERVATION
> *chemical alteration*

WYKWITY SOLI

EFFLORESCENCE

 Kumulacja białego proszku lub kryształów, złożonych z rozpuszczalnych soli, na powierzchni. Migracja soli rozpuszczalnych i odparowanie wody prowadzą do krystalizacji soli na powierzchni. Wykwit solny może wskazywać na gromadzenie się soli pod powierzchnią (subfluorescencja), które może powodować zniszczenie obiektu. [c]

 Accumulation of a white powder or crystals, made up of soluble salts, on a surface. The migration of soluble salts and water evaporation lead to salt crystallisation on the surface. Salt efflorescence may point to salt accumulation beneath the surface (called subflorescence) which is potentially damaging. [c]

Figure 18

	Efflorescence
	Efflorescenza
	Eflorescencia
	Ausblühung
	Wykwity soli
	Cvjetanje

WILGOĆ KAPILARNA

EXUDATION

 Migracja substancji płynnej na powierzchnię przedmiotu. Nie mylić z wilgocią kondensacyjną.

 Migration of a liquid substance to the surface of an object. Not to be confused with the consequence of condensation.

Figure 19

	Exudation
	Essudato
	Exudación
	Exudation
	Wilgoć kapilarna
	Eksudacija

CONSERVATION
 > *chemical alteration*

ZAWILGOCENIE

MOIST AREA

Figure 20

Figure 21

Powierzchnia zawilgocona, co często objawia się powstaniem ciemnych plam. Po wyschnięciu mogą powstawać obwódki na krawędziach plam. ^[b]

Terminy pokrewne: wilgotny punkt, wilgotna strefa lub widoczny wilgotny obszar.

Surface affected by dampness, often corresponding to a darkened area of limited extend and clearly outlined. Localised tidemarks may form at the edges of liquid stains, on drying. ^[b]

Related terms: moist spot, moist zone or visible damp area.

Moist area

Macchia di umidità

Manchas de humedad

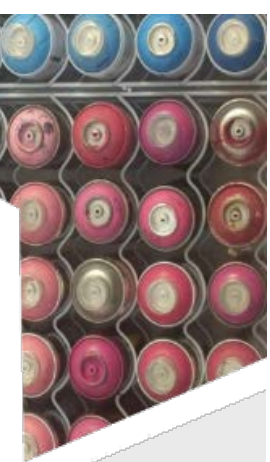
Feuchtbereich

Zawilgocenie

Vlažno područje

CONSERVATION
> chemical alteration

PATYNA

PATINA

 Naturalne zmiany, które pojawiają się na powierzchni w wyniku starzenia, użytkowania, utleniania i / lub wystawienia na działanie czynników zewnętrznych. Patynę można również nakładać sztucznie. Gołym okiem patyna nie ma zauważalnej grubości. [c]

 Natural alteration which appears at the surface due to ageing, use, handling, oxidation, and/or exposure to the environment. A patina can also be applied artificially. To the naked eye, patina has no noticeable thickness. [c]

Figure 22

	Patina
	Patina
	Pátina
	Patina
	Patyna
	Patina

CONSERVATION
> chemical alteration

WYBRZUSZENIA

BLISTERING

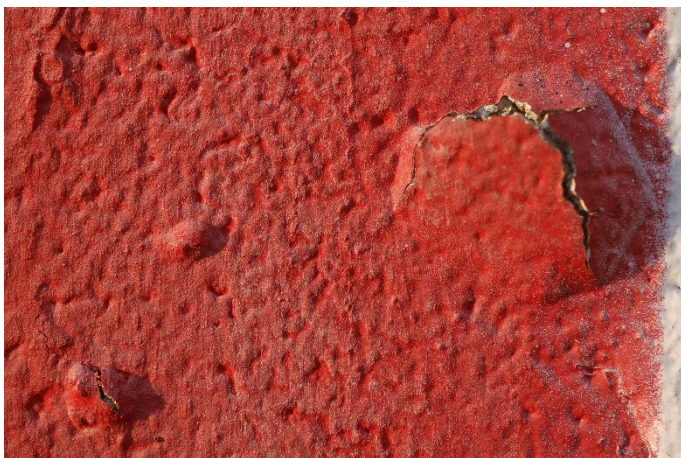

Figure 23

Figure 24

Miejsca, w których zewnętrzna warstwa utraciła przyczepność do podłoża i jest sferycznie uniesiona. W niektórych okolicznościach może to być spowodowane działaniem rozpuszczalnych soli. ^[b]

Separated, air-filled, raised hemispherical elevations on the surface resulting from the detachment of an outer layer, not related to the object structure. In some circumstances, it may be caused by soluble salts action. ^[b]

Blistering

Rigonfiamenti a bolle

Ampollas

Blasenbildung

Wybrzuszenia

Mjehurasta ispupčenja

CONSERVATION
> deformation

SFALOWANIE

BUCKLE

Faliste odkształcenie.

Wavy deformation.

Figure 25

- Buckle
- Ondulazione
- Pandeo
- Wölbung
- Sfalowanie
- Izvijanje

CONSERVATION
> deformation

DEFORMACJA

DEFORMATION

 Zmiana pierwotnego kształtu i / lub wymiarów materiału, bez naruszenia ciągłości jego części. Może być to spowodowane czynnikami środowiskowymi (np. wilgotnością, ciepłem wytwarzanym przez ogień, bezpośrednim wpływem światła słonecznego) lub zastosowaniem materiałów budowlanych / konserwacyjnych. [c]
Terminy pokrewne: skurcz, obrzęk.

 Change or alteration of the original shape and/or dimensions of a material, without a breach of the continuity of its parts. It can be caused by environmental factors (e.g. humidity, heat produced by fire, direct influence of sunlight) or the use of construction / conservation materials.[c]
Related terms: shrinkage, swelling.

Figure 26

	Deformation
	Deformazione
	Deformación
	Verformung
	Deformacja
	Izobličenje

CONSERVATION
 > deformation

WKŁĘŚNIĘCIE / WGNIECENIE

DEPRESSION

Lokalne odkształcenie wklęsłe.

Local concave deformation.

Figure 27

Depression

Depressione

Depresión

Eindrückung

Wklęsnięcie / Wgniecenie

Ulegnuće

CONSERVATION

> deformation

SKRĘCENIE

TORSION

 Skręcenie, zniekształcenie kształtu wokół jednej osi.

 Twisting, distortion in shape around a single axis.

Figure 28

	Torsion
	Torsione
	Torsi3n
	Verdrehung
	Skręcenie
	Uvrtanje

CONSERVATION
> deformation

ZAWALENIE / ROZPAD

COLLAPSE

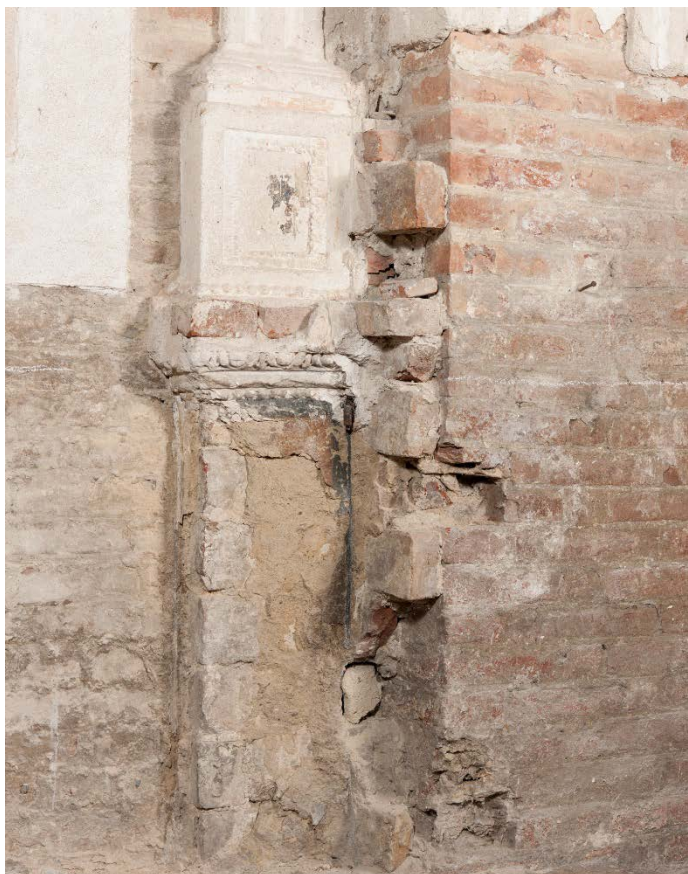

Figure 29

Rozpad obiektu na kawałki z powodu braku integralności strukturalnej.

Falling down of an object occurring due to a lack of structural integrity.

Collapse

Collasso

Colapso

Zusammenbruch

Zawalenie / rozpad

Urušavanje

CONSERVATION
> loss of cohesion / adhesion

SPEKANIE

CRACKING

Figure 30

Figure 31

Pęknięcie (o szerokości > 0,15 mm), przez jedną lub więcej warstw, bez całkowitego podziału na części. Pęknięcie może wynikać z przyczyn środowiskowych, wibracji, naprężeń wewnętrznych i / lub zewnętrznych, wad, problemów statycznych, pożaru, mrozu itp. [c]

Termin pokrewny: szczelina. W zależności od kształtu i wielkości pęknięcia można zastosować określony termin (np. Pęknięcie włosowate, pęknięcie szerokie, pęknięcie równoległe, pęknięcie gwiaździste, pęknięcie promieniste, pęknięcie spiralne itp).

Visible rupture (width > 0.15 mm), that extends through one or more layers, without a complete separation into parts. Cracking may result from environmental causes, vibrations, internal and/or external stresses, flaws, static problems, fire, frost, etc. [c]

Related term: fissure. Depending on the shape and size of the crack a specific term (e.g. hairline crack, wide crack, parallel crack, star crack, radial crack, spiralcrack, etc.) may be used.

 Cracking

 Fessurazione

 Grieta

 Riss

 Spękanie

 Pukotina

CONSERVATION
> loss of cohesion / adhesion

KRUSZENIE

CRUMBLING

 Oderwanie od podłoża małych fragmentów lub agregatów ziaren, zwykle o ograniczonym rozmiarze (mniej niż 2 cm). Może to wynikać z degradacji chemicznej, fizycznej lub biologicznej i zależy od natury materiału i jego środowiska. ^[b]

 Detachment of small fragments or aggregates of grains, generally limited in size (less than 2 cm), from the substrate. It can result from chemical, physical or biological deterioration and depends on the nature of the material and its environment. ^[b]

Figure 32

	Crumbling
	Disgregazione
	Desmenuzamiento
	Bröckeln
	Kruszenie
	Mrvljenje

CONSERVATION
> loss of cohesion / adhesion

ROZWARSTWIENIA

DELAMINATION

Rozwarstwienie wzdłuż naturalnej linii osłabienia materiału niekoniecznie jest zorientowane pionowo. W rozwarstwieniu mechaniczne obciążenie nie jest zauważalne. [b]

Termin pokrewny: złączanie.

Detachment along a natural line of weakness not necessarily orientated vertically. In delamination, mechanical overload is not noticeable. [b]

Related term: exfoliation.

Figure 33

	Delamination
	Delaminazione
	Delaminación
	Schichtentrennung
	Rozwarstwienia
	Delaminacija

CONSERVATION
 > loss of cohesion / adhesion

ŁUSZCZENIE

FLAKING

Figure 34

Figure 35

Oderwanie małych, płaskich, cienkich kawałków zewnętrznych warstw przedmiotu lub warstwy malarskiej od podłoża (np. malowidła ściennie). Płatki są mniejsze niż łuski (patrz: skalowanie). Zwykle jest to połączenie utraty przyczepności i pęknięcia. [c]

Detachment of small, flat, thin pieces of outer layers of an object or a surface (e.g. mural paintings). Flakes are smaller than scales (see: *scaling*). It is usually a combination of adhesion loss and cracking. [c]

Flaking

Esfoliazione

Descamación

Abplatzung

Łuszczenie

Ljuskanje

CONSERVATION
> loss of cohesion / adhesion

PEKNIĘCIE

FRACTURE

Figure 36

Podzielenie się obiektu na części spowodowane głębokim i szerokim pęknięciem. *Termin pokrewny: podział.*

Complete separation into detached parts by rupture. *Related term: splitting.*

 Fracture

 Frattura

 Fractura

 Bruch

 Pęknięcie

 Raspuklina

Figure 37

CONSERVATION
> loss of cohesion / adhesion

NACIĘCIE (ZARYSOWANIE)

INCISION

Głębokie zarysowanie materiału ostrym narzędziem.

Separation in the partial thickness of a material by a sharp-edged tool.

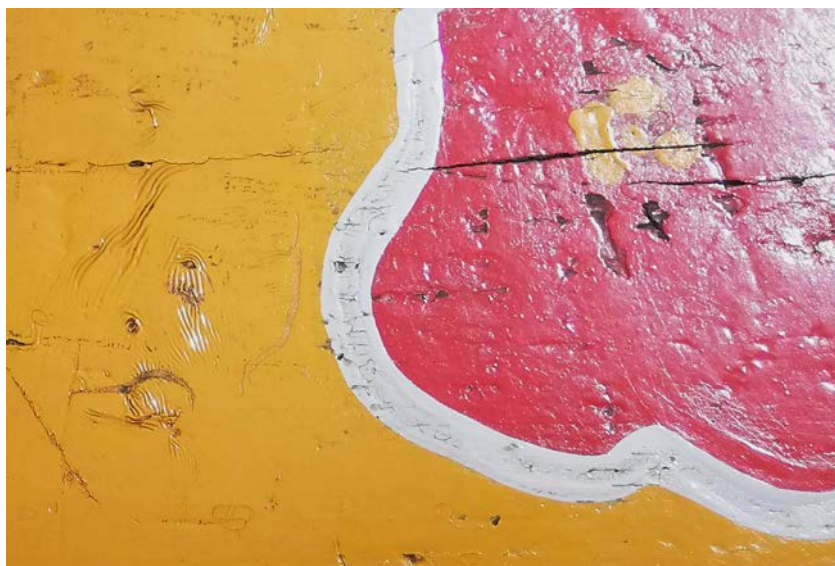

Figure 38

- Incision
- Incisione
- Incision
- Einschnitt
- Nacięcie (Zarysowanie)
- Rez

CONSERVATION
> *loss of cohesion / adhesion*

BRAK KOHEZJI

LOSS OF COHESION

Figure 39

Figure 40

Oddzielanie się drobnych cząstek, pojedynczych ziaren lub agregatów ziaren. Może to być spowodowane ciśnieniem, wietrzeniem lub utratą właściwości wiążących spoiwa. ^[b]
Terminy pokrewne: rozpad, kredowanie, proszkowanie, pudrowanie, kruszenie.

Detachment of fine particles, single grains or aggregates of grains. It can be caused by pressure, weathering or loss of binding agents. ^[b]
Related terms: disintegration, chalking, pulverization, powdering, crushing.

Loss of cohesion

Perdita di coesione

Pérdida de cohesión

Kohäsionsverlust

Brak kohezji

Gubitak kohezije

CONSERVATION
 > loss of cohesion / adhesion

SZCZELINA

OPEN JOINT

Figure 41

Figure 42

Odstęp między dwoma elementami obiektu, które wcześniej do siebie pasowały.

Gap between two components of an object which previously fitted together.

Open joint

Giunto aperto

Junta abierta

Offene fuge

Szczelina

Otvoreni spoj

CONSERVATION
> loss of cohesion / adhesion

BRAK ADHEZJI

SCALING

Figure 43

Figure 44

Odrywanie warstw powierzchniowych. Oderwane od powierzchni warstwy są większe niż łuski (patrz: łuszczenie). [c]

Detachment of surface layers. Scales are larger than flakes (see: *flaking*). [c]

Scaling

Scagliatura

Exfoliación

Scholle

Brak adhezji

Ljuštenje

CONSERVATION
> loss of cohesion / adhesion

PRZETARCIE

ABRASION

Figure 45

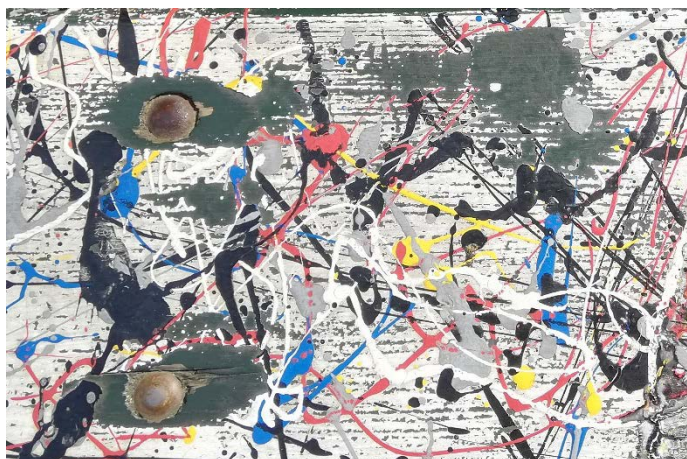

Figure 46

Powierzchniowy ubytek lub uszkodzenie powstały w wyniku działania mechanicznego spowodowanego tarcie. Efekty ścierania stają się stopniowo widoczne z czasem. [c]
Terminy pokrewne: zużycie, otarcia.

Superficial loss or damage as a result of mechanical action due to friction. Visible effects of abrasion become gradually apparent over time. [c]
Related terms: wear, chafe.

 Abrasion

 Abrasione

 Abrasión

 Abrieb

 Przetarcie

 Abrazija

CONSERVATION
> loss of material

SPĘCZERZENIA

ALVEOLIZATION

 Powstawanie pod warstwą wierzchnią obiektu pustych przestrzeni (pęcherzyków), które mogą być ze sobą połączone i mają różne kształty i rozmiary (zazwyczaj centymetryczne).^[b]

 Formation of cavities on the surface (*alveoles*) which may be interconnected and have variable shapes and sizes (generally centimetric).^[b]

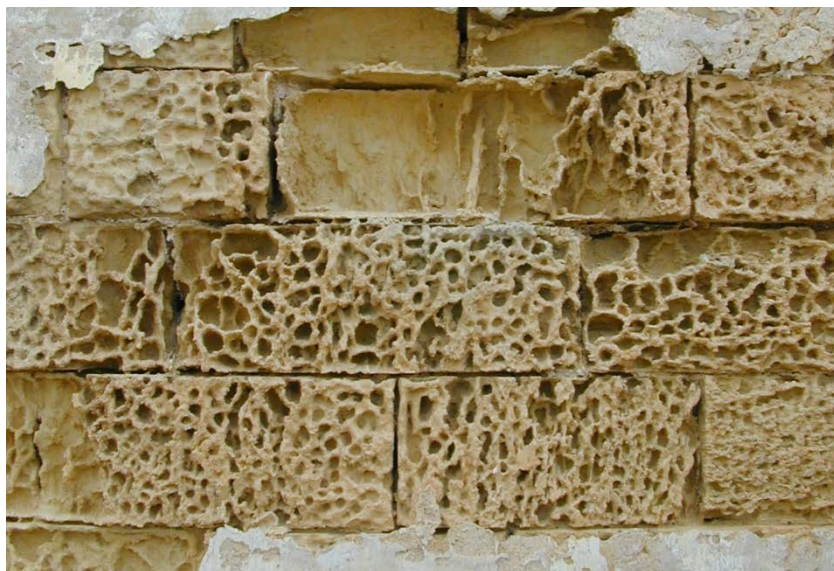

Figure 47

	Alveolization
	Alveolizzazione
	Alveolización
	Alveolenbildung
	Spęcherzenia
	Alveolarno trošenje

CONSERVATION
 > *loss of material*

WGŁĘBIENIE

CAVITY

 Pusta przestrzeń, najczęściej spowodowana przez wietrzenie, erozję, migrację rozpuszczalnych soli lub inne czynniki fizyczne. [c]

 A hollow space, most often caused by weathering, erosion, migration of soluble salts or by other physical factors. [c]

Figure 48

	Cavity
	Cavità
	Oquedad
	Hohlraum
	Wgłębienie
	Šupljina

CONSERVATION
> loss of material

EROZJA

EROSION

Figure 49

Figure 50

Stopniowa utrata materiału w wyniku powolnego ścierania lub zużycia powierzchni, zwykle spowodowana czynnikami środowiskowymi (np. naturalne działanie przenoszonych przez wiatr cząstek). Erozja może prowadzić do zaokrąglania i wygładzenia kształtów. [c]

Gradual loss of material by slow surface attrition or wear, usually caused by environmental factors (e.g. natural action of wind-blown particles). Erosion can lead to rounded and smoothed out shapes. [c]

Erosion

Erosione

Erosión

Erosion

Erozja

Erozija

CONSERVATION
> loss of material

UBYTEK (patrz loss) LACUNA

Figure 51

Figure 52

Ubytek formy obiektu, który powoduje nieciągłość na powierzchni, spowodowany urazem mechanicznym lub powstały w wyniku utraty przyczepności warstwy do podłoża. [c]

Missing part that causes a discontinuity across a surface, produced by accidents or by a loss of adhesion. [c]

 Lacuna

 Lacuna

 Laguna

 Fehlstelle

 Ubytek (patrz loss)

 Lakuna

CONSERVATION
> loss of material

BRAK CZĘŚCI OBIEKTU – UBYTEK

LOSS

Figure 53

Figure 54

Ogólny termin odnoszący się do dowolnej części obiektu, która z różnych powodów nie jest już obecna.

General term referring to any part of the object that, due to a variety of reasons, is no longer present.

Loss

Mancanza

Pérdida

Verlust

Brak części obiektu – ubytek

Gubitak

CONSERVATION
> loss of material

PERFORACJA

PERFORATION

 Pojedyncze lub szereg nakłuc powierzchniowych, dziur lub szczelin, zwykle wykonanych ostrym narzędziem lub będących wynikiem działalności zwierząt. Rozmiar jest na ogół w skali od milimetrowej do centymetrycznej. ^[b]

 A single or series of surface punctures, holes or gaps, usually made by a sharp tool or possibly created by an animal. The size is generally of millimetric to centimetric scale. ^[b]

Figure 55

	Perforation
	Perforazione
	Perforación
	Perforation
	Perforacja
	Perforacija

CONSERVATION
> loss of material

WRZERY PITTING

 Punktowe milimetrowe lub mniejsze płytkie wnęki. Wgłębienia mają na ogół kształt cylindryczny lub stożkowy i nie są ze sobą połączone. Zwykle są one spowodowane częściowym lub selektywnym zniszczeniem, wywołanym czynnikami biologicznymi lub chemicznymi. Może to również wynikać ze zbyt agresywnej lub niewłaściwej metody czyszczenia za pomocą środków ściernych. ^[b]

 Point-like millimetric or submillimetric shallow cavities. The pits generally have a cylindrical or conical shape and are not interconnected. Pitting is usually due to partial or selective deterioration, biogenically or chemically induced. It may also result from a harsh or inappropriate abrasive cleaning method. ^[b]

	Pitting
	Pitting
	Picadura
	Durchlöcherung
	Wrzery
	Rupičavost

CONSERVATION
> loss of material

Figure 56

CHROPOWATY / SZORSTKOŚĆ

ROUGHENED / ROUGHENING

Selektywna utrata małych cząstek z pierwotnie gładkiej powierzchni kamienia, z powodu długotrwałego procesu niszczenia lub niewłaściwych działań, takich jak agresywne czyszczenie. ^[b]

Selective loss of small particles from an originally smooth stone surface, due to a long term deterioration process or to inappropriate actions, such as aggressive cleaning. ^[b]

Figure 57

- Roughened / Roughening
- Aumento di rugosità
- Incremento de rugosidad
- Aufgeraut
- Chropowaty / Szorstkość
- Ohrapavljeno / hrapavljenje

CONSERVATION
> loss of material

WYOBLENIE / ZAOKRĄGLENIE

ROUNDED / ROUNDING

 Efekt specyficznej erozji pierwotnie ostrych krawędzi, prowadzący do wyraźnie zaokrąglonego profilu. ^[b]

 Effect of a preferential erosion of originally angular edges, leading to a distinctly rounded profile. ^[b]

Figure 58

- Rounded / Rounding
- Arrotondamento
- Redondeamiento
- Abgerundet
- Wyoblenie / Zaokrąglenie
- Zaobljeno / zaobljavanje

CONSERVATION
> loss of material

ZARYSOWANIE

SCRATCH

Figure 59

Figure 60

Powierzchnowa i podobna do linii utrata materiału w wyniku działania jakiegoś spiczastego przedmiotu. Może być przypadkowa lub celowa. ^[b]

Manually induced superficial and line-like loss of material due to the action of some pointed object. It can be accidental or intentional. ^[b]

Scratch

Graffio

Excoriación

Kratzer

Zarysowanie

Ogrebotina

CONSERVATION
> loss of material

ZMIANY KOLORYSTYCZNE

CHROMATIC ALTERATION

Zmiana koloru w zakresie trzech parametrów: barwy, waloru i nasycenia. Barwa odpowiada najbardziej widocznej charakterystyce koloru (niebieski, czerwony, żółty, pomarańczowy itp.). Walor odpowiada stopniowi jasności – ciemny kolor (niskie odcienie) lub jasny (wysokie odcienie). Nasycenie odpowiada czystości koloru. W zależności od efektu chromatycznego można zastosować określony termin (np. Bielenie, sinienie, zszarzenie, żółknięcie, blaknięcie itp.). ^[b]

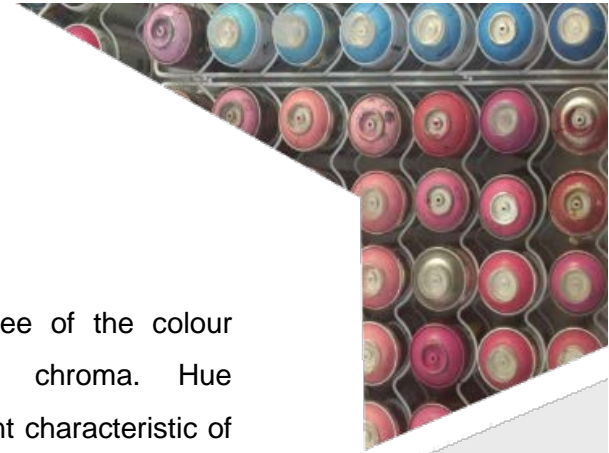
Change of colour in one to three of the colour parameters: hue, value and chroma. Hue corresponds to the most prominent characteristic of a colour (blue, red, yellow, orange, etc). Value corresponds to the darkness (low hues) or lightness (high hues) of a colour. Chroma corresponds to the purity of a colour. Depending on the chromatic effect, a specific term (e.g. bleaching, blueing, greying, yellowing, fading, etc.) may be used. ^[b]

Figure 61

	Chromatic alteration
	Alterazione cromatica
	Alteración cromática
	Farbveränderung
	Zmiany kolorystyczne
	Kromatska promjena

CONSERVATION
> optical alteration

CIEMNIENIE / PRZYCIEMNIENIE

DARKENING

 Zmiana koloru powierzchni z powodu zmniejszenia jego waloru (zmniejszenie odbicia światła widzialnego). Może to wynikać z różnych przyczyn (np. osady, lokalna wilgotność, kolonizacja biologiczna, zmiana pigmentów lub spoiw organicznych, starzenie się materiałów konsolidacyjnych itp.). [c]

 Change in the surface colour due to a decrease in *value* (reduction of visible light reflection). It can be due to a variety of reasons (e.g. deposits, local presence of humidity, biological colonisation, transformation of pigments or organic binders, ageing of consolidation materials, etc). [c]

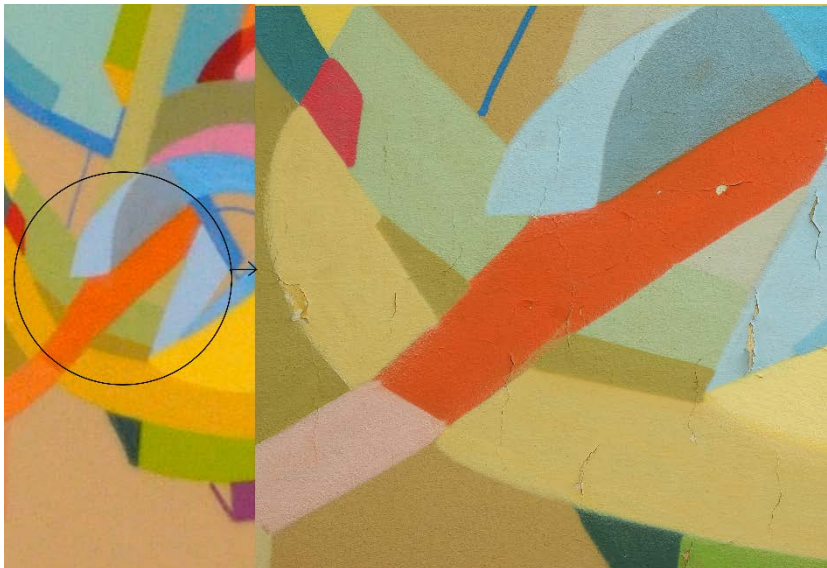

Figure 62

	Darkening
	Scurimento
	Oscurecimiento
	Verdunkelung
	Ciemnienie / Przyciemnienie
	Tamnjenje

CONSERVATION
> optical alteration

BLAKNIĘCIE

FADING

 Zmiana chromatyczna, która objawia się osłabieniem barwy (często wiąże to się z jaśnieniem kolorów), co na ogół jest wynikiem reakcji chemicznych lub ekspozycji na bezpośrednie działanie promieni słonecznych. [c]

Termin pokrewny: wybielenie.

 Chromatic alteration manifested as the weakening of chroma (and possibly a gain in value), which is generally the result of chemical reactions or exposure to direct sunlight. [c]

Related term: bleaching.

Figure 63

	Fading
	Sbiadimento
	Desvanecimiento
	Verblassen
	Blaknięcie
	Blijedeenje

CONSERVATION
> optical alteration

ZAPLAMIENIA

STAINING

Figure 64

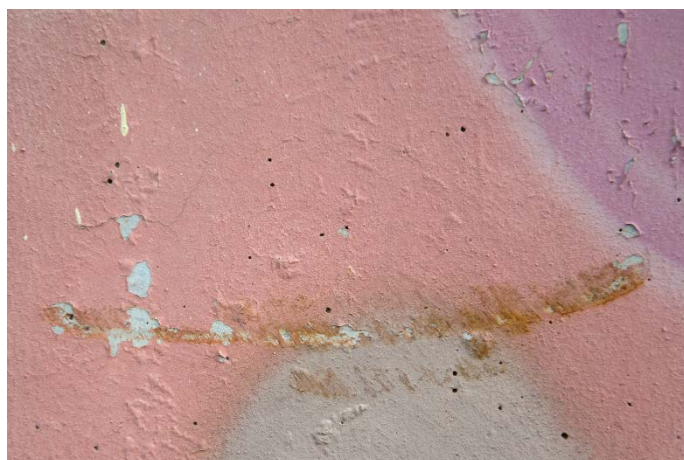

Figure 65

Zmiana koloru w ograniczonym zakresie, wynikająca z obecności obcych materiałów.

Change of colour of limited extent, resulting from the presence extraneous materials.

Staining

Macchia

Mancha

Fleckenbildung

Zaplamienia

Obojenje

CONSERVATION
> optical alteration

BIAŁY NALOT

WHITE VEIL

Figure 66

Figure 67

Białawy welon na powierzchni, spowodowany przez cienki osad bardzo drobnych cząstek. [c]

Termin pokrewny: wykwit

Whitish haze forming over a surface, caused by a thin deposit of very fine particles. [c]

Related term: bloom.

White veil

Velo bianco

Velo blanquecino

Schleierbildung

Biały nalot

Bijela koprena

ŻÓŁKNIECIE YELLOWING

Zmiana chromatyczna objawiająca się jako zmiana koloru materiału, powodująca żółtawy odcień. Może to wynikać z różnych przyczyn (np. bardzo cienkie osady, obecność żółtych produktów chemicznych wydzielanych przez mikroorganizmy, kolonizacja biologiczna, zmiany środków wiążących, lakierów lub innych materiałów konserwujących itp.). [c]

Chromatic alteration manifested as a change in colour of the material, resulting in a yellowish hue. It can be due to a variety of reasons (e.g. very thin deposits, presence of yellow chemical products by microorganisms, biological colonisation, transformation of binding media, varnishes or other conservation materials, etc). [c]

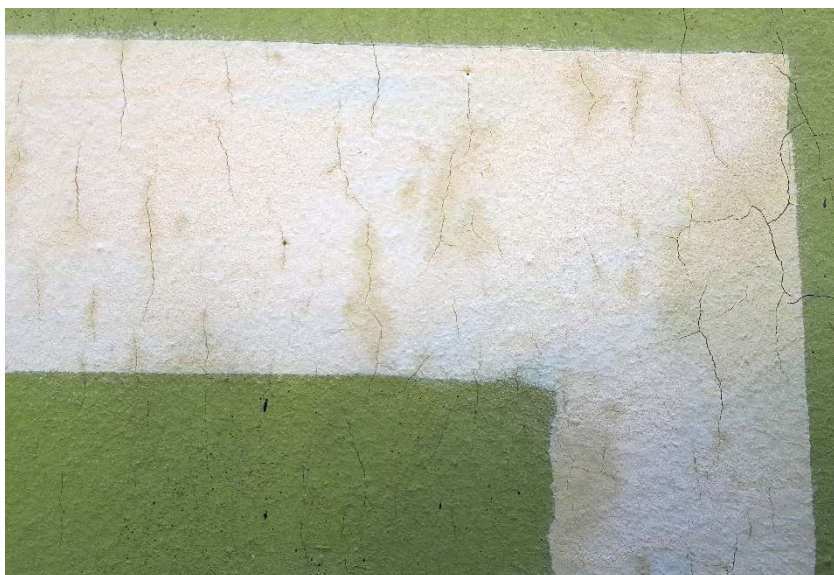
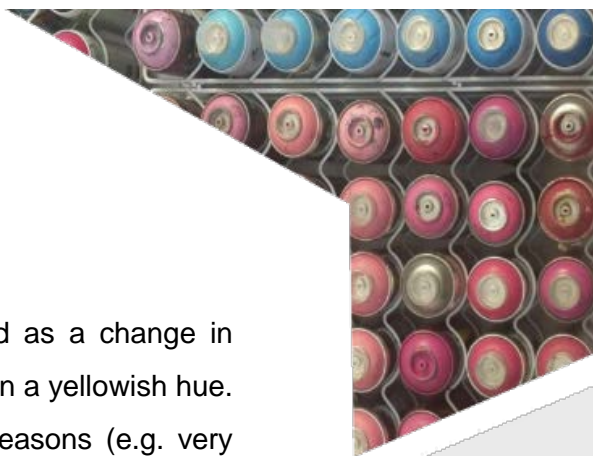

Figure 68

	Yellowing
	Ingiallimento
	Amarilleamiento
	Vergilbung
	Żółknienie
	Žućenje

CONSERVATION
 > optical alteration

ELEMENTY DODANE

APPLIED ELEMENTS

Zastosowanie elementów metalowych (np. zacisków, śrub, haków itp.) lub ewentualnie innych elementów (np. papieru itp.) w celu wzmocnienia struktury obiektu.

Application of metal elements (e.g. clamps, screws, pitons,..) or possibly other elements (e.g. paper, etc.) to mitigate structural damage.

Figure 69

- Applied elements
- Elementi applicati
- Elementos aplicados
- Applikationen
- Elementy dodane
- Aplicirani / Dodani elementi

CONSERVATION
> previous interventions

WYPEŁNIENIE

FILLING

Materiał celowo dodawany w celu wypełnienia ubytku lub braku części obiektu.

Material intentionally added to fill a lacuna or a loss.

Figure 70

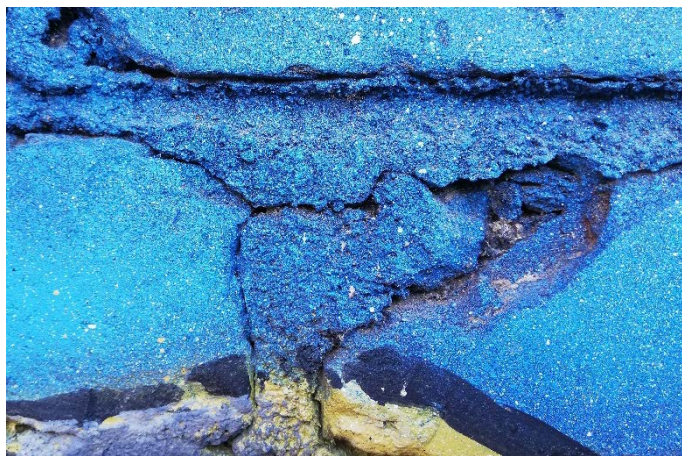

Figure 71

Filling

Stuccatura

Relleno

Kittung

Wypełnienie

Ispuna

CONSERVATION
> previous interventions

UTRWALENIE

FIXATIVE

 Nałożenie na powierzchnię obiektu materiału w celu jej utrwalenia lub ochrony.

 Evidence of material applied on the object to consolidate or protect the surface.

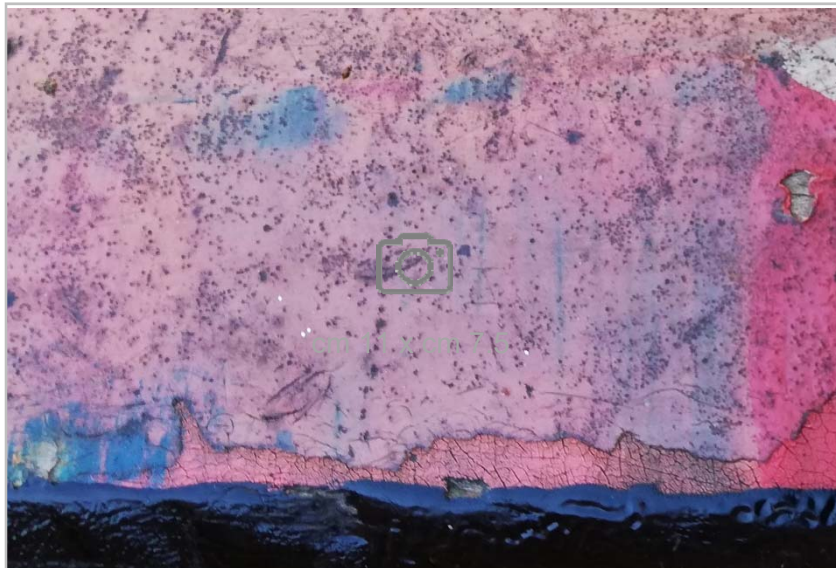

Figure 72

	Fixative
	Fissative
	Fijador
	Fixativ
	Utrwalenie
	Fiksativ

CONSERVATION
> *previous interventions*

OTWORY PO INIEKCJI

INJECTION HOLE

 Otwór powstały w wyniku wykonania zastrzyków z kleju lub masy wypełniającej w celu konsolidacji lub przywrócenia adhezji warstwom obiektu.

 Hole resulting from previous injections of adhesive or filling compound, as part of consolidation or re-adhesion operations.

Figure 73

- Injection hole
- Foro d'iniezione
- Agujeros de inyección
- Injektionsloch
- Otwory po iniekcji
- Rupa za injektiranje

CONSERVATION
> previous interventions

REKONSTRUKCJA - UZUPEŁNIENIE

REPAINTING

 Rekonstrukcja brakujących części warstw malarskich przez samego artystę lub w trakcie restauracji.

 Reconstruction of missing parts of the painting layers by the artist itself or within a restoration.

Figure 74

	Repainting / Inpainting
	Ridipittura
	Reparación o Repintado
	Retusche
	Rekonstrukcja - uzupełnienie
	Ponovno bojenje

CONSERVATION
> previous interventions

RETUSZ / UZUPEŁNIENIE

RETOUCHING or INPAINTING

 Nakładanie farby w małych ubytkach lub na wypełnieniach, mające na celu przywrócenie estetycznego wyglądu obiektu.

 Application of paint in small lacunas or on a filling, aimed to restore the aesthetic instance of the object.

Figure 75

- Retouching
- Ritocco pittorico
- Retoque
- Retusche
- Retusz / Uzupełnienie
- Retuširanje

List of pictures & Credits

Figure 1 – *Entaraña*, by Liqen (2008), Vigo, Spain – Photo credit: University of Vigo, 2018.

Figure 2 – *Door*, by Branko Ružić (1984), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2016.

Figure 3 – *Ubuntu, Omage to Kaled Assad*, by Ivan, Nais, Orticanoodles, Pao (2014-2016), Milan, Italy – Photo credit: CESMAR7, 2019.

Figure 4 – Casa della Caccia Antica, Pompei (NA), Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2017. Courtesy of the Italian Ministry of Cultural Heritage and Activities and Tourism - "Archaeological Park of Pompeii", further reproduction or duplication by any means is expressly forbidden.

Figure 5 – *Panchine d'autore*, by Vito Navolio (2010), MAU (Museo di Arte Urbana), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 6 – *No title*, by various artists (2009), Politecnico, Corso Castelfidardo, Turin, Italy – Photo credit: University of Turin, 2018.

Figure 7 – *Niguarda antifascista*, by VolksWriterz (2014), Milan, Italy – Photo credit: CESMAR7, 2019.

Figure 8 – *Zgurić and Family*, by Zlatko Zlatić (1978), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2016.

Figure 9 – *Dive In Me*, by Millo (2008), Turin, Italy – Photo credit: University of Turin, 2019.

Figure 10 – *No title*, by Angelo Fragomeni (2008; overpainted in 2019), Corso Leone, Turin, Italy – Photo credit: University of Turin, 2018.

Figure 11 – *Entaraña*, by Liqen (2008), Vigo, Spain – Photo credit: University of Vigo, 2018.

Figure 12 – *Butterfly*, by Zvonimir Kamenar (1982), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2016.

Figure 13 – *Object II*, by Josip Diminić (1979), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2013.

References for glossary definitions:

- a. UNI EN 15898 (2012): Conservation of cultural property - Main general terms and definitions.
- b. ICOMOS-ISCS: Illustrated glossary on stone deterioration patterns - Vergès-Belmin V. (2008).
- c. EwaGlos-European Illustrated Glossary of Conservation Terms for Wall Paintings and Architectural Surfaces – Weyer A. et al. Michael Imhof Verlag, (2015).

List of pictures & Credits

Figure 14 – *Object II*, by Josip Diminić (1979), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2013.

Figure 15 – *Pecado original*, by Sokram (2012), Ordes, Spain – Photo credit: University of Vigo, 2018.

Figure 16 – *Object II*, by Josip Diminić (1979), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2013.

Figure 17 – *Monument to Angelo Brofferio*, by Gabriele Ambrosio (1871), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2018.

Figure 18 – *No title*, by Corn79, CND, Reser, Vesod, Wens (2011), Piscina Colletta, Torino, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 19 – *Panchine d'autore*, by Vito Navolio (2010), MAU (Museo di Arte Urbana), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 20 – Cappella del Rosario, Chiesa di Santa Maria Assunta, Pontecurone (AL), Italy - Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2018.

Figure 21 – *Form I*, by Hamo Čavrk (1982), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2019.

Figure 22 – *No title*, by Orma il viandante, Kasy23, Sister Flash, MAU (Museo di Arte Urbana), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2018.

Figure 23 – *Niguarda antifascista*, by VolksWriterz (2014), Milan, Italy – Photo credit: CESMAR7, 2019.

Figure 24 – *Antipodes*, by Ivan Kožarić (1972), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2016.

Figure 25 – Gozo, Malta - Photo credit: Paola Croveri, 2002.

Figure 26 – Casa della Caccia Antica, Pompei (NA), Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2017. Courtesy of the Italian Ministry of Cultural Heritage and Activities and Tourism - "Archaeological Park of Pompeii", further reproduction or duplication by any means is expressly forbidden.

Figure 27 – *Sinfonia*, by Franco Garelli (1968), Turin, Italy - Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2007.

List of pictures & Credits

Figure 28 – *Flower*, by Vera Fischer (1973), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2016.

Figure 29 – Cappella del Rosario, Chiesa di Santa Maria Assunta, Pontecurone (AL), Italy - Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2018.

Figure 30 – *Entaraña*, by Liqen (2008), Vigo, Spain – Photo credit: University of Vigo, 2018.

Figure 31 – *Two dragons carrying an egg (new creature)*, by Göla Hundun (2012), Reggio Emilia, Italy – Photo credit: AN.T.A.RES, 2019.

Figure 32 – *Sculpture V*, by Milivoje Babović (1981), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2019.

Figure 33 – *No title*, by Corn79, CND, Reser, Vesod, Wens (2011), Piscina Colletta, Torino, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 34 – *Big Sacral Bird*, by Kenor (2010), Reggio Emilia, Italy – Photo credit: AN.T.A.RES, 2019.

Figure 35 – *Guardare oltre*, by Vito Navolio & Spider (2015) MAU (Museo di Arte Urbana), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 36 – Mural on The Wall Art in Rose Garden (2006) by Przemek "Trust" Truściński, Warsaw, Poland - Photo credit: Tytus Sawicki, Academy of Fine Arts in Warsaw, 2019.

Figure 37 – *We love Enak*, by Bigtato, Joes, Piove, Wens, IBS (2011), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 38 – *Panchine d'autore*, by Vito Navolio (2010), MAU (Museo di Arte Urbana), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 39 – *No title*, by Exit Enter, Reggio Emilia, Italy – Photo credit: AN.T.A.RES, 2019.

Figure 40 – *Pecado original*, by Sokram (2012), Ordes, Spain – Photo credit: University of Vigo, 2018.

Figure 41 – *Relief in Space*, by Dušan Subotić (1981), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2019.

Figure 42 – *Door*, by Branko Ružić (1984), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2017.

Figure 43 – *Dive In Me*, by Millo (2008), Turin, Italy – Photo credit: University of Turin, 2019.

List of pictures & Credits

Figure 44 – *Niguarda antifascista*, by VolksWriterz (2014), Milan, Italy – Photo credit: CESMAR7, 2019.

Figure 45 – *Orator*, by Ante Rašić (1984), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2016.

Figure 46 – *Panchine d'autore*, by Vito Navolio (2010), MAU (Museo di Arte Urbana), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 47 – Cittadella, Victoria, Gozo, Malta - Photo credit: Paola Croveri, 2002.

Figure 48 – Valletta, Malta - Photo credit: Paola Croveri, 2002.

Figure 49 – *Entaraña*, by Liqen (2008), Vigo, Spain – Photo credit: University of Vigo, 2018.

Figure 50 – *No title*, by Pao (2013), Torino, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 51 – *Ubuntu, Omage to Kaled Assad*, by Ivan, Nais, Orticanoodles, Pao (2014-2016), Milan, Italy – Photo credit: CESMAR7, 2019.

Figure 52 – *No title*, by Moe and students (2017), Bologna, Italy – Photo credit: AN.T.A.RES, 2019.

Figure 53 – *No title*, by Corn79, CND, Reser, Vesod, Wens (2011), Piscina Colletta, Torino, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 54 – *Form I*, by Hamo Čavrk (1982), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2016.

Figure 55 – Casa della Caccia Antica, Pompei (NA), Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2017. Courtesy of the Italian Ministry of Cultural Heritage and Activities and Tourism - "Archaeological Park of Pompeii", further reproduction or duplication by any means is expressly forbidden.

Figure 56 – *Door*, by Branko Ružić (1984), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2018.

Figure 57 – *No title*, by Pao (2013), Torino, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 58 – Greeks Gate, Mdina, Malta - Photo credit: Paola Croveri, 2002.

Figure 59 – *Ubuntu, Omage to Kaled Assad*, by Ivan, Nais, Orticanoodles, Pao (2014-2016), Milan, Italy – Photo credit: CESMAR7, 2019.

List of pictures & Credits

Figure 60 – *No title*, by Gianni Gianasso (2000), MAU (Museo di Arte Urbana), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 61 – *Ubuntu, Omage to Kaled Assad*, by Ivan, Nais, Orticanoodles, Pao (2014-2016), Milan, Italy – Photo credit: CESMAR7, 2019.

Figure 62 – *Big Sacral Bird*, by Kenor (2010), Reggio Emilia, Italy – Photo credit: AN.T.A.RES, 2019.

Figure 63 – *Escarabajo Pelotero*, by Nove Noel (2012), Ordes, Spain – Photo credit: University of Vigo, 2018.

Figure 64 – *Panchine d'autore*, by Vito Navolio (2010), MAU (Museo di Arte Urbana), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 65 – *Two dragons carrying an egg (new creature)*, by Göla Hundun (2012), Reggio Emilia, Italy – Photo credit: AN.T.A.RES, 2019.

Figure 66 – *Memoriale in ricordo delle vittime della tragedia delle acciaierie ThyssenKrupp*, by various artists - curated by Monkeys Evolution, Il Cerchio e le Gocce, Artefatto and Knz (2008), Turin, Italy – Photo credit: University of Turin, 2019.

Figure 67 – *No title*, by various artists (2010), Corso Bramante, Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 68 – *No title*, by various artists (2009), Politecnico, Corso Castelfidardo, Turin, Italy – Photo credit: University of Turin, 2018.

Figure 69 Birgu, Malta - Photo credit: Paola Croveri, 2002.

Figure 70 – *Stilt Walkers*, by Linas Domarackas (2009), Warsaw, Poland - Photo credit: Tytus Sawicki, Academy of Fine Arts in Warsaw, 2019.

Figure 71 – *Guardare oltre*, by Vito Navolio & Spider (2015) MAU (Museo di Arte Urbana), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 72 – *Panchine d'autore*, by Vito Navolio (2010), MAU (Museo di Arte Urbana), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2019.

Figure 73 – Cappella del Rosario, Chiesa di Santa Maria Assunta, Pontecurone (AL), Italy - Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2018.

Figure 74 – *Object II*, by Josip Diminić (1979), Sisak Steelworks Sculpture Park, Sisak, Croatia – Photo credit: Sagita Mirjam Sunara, University of Split, The Arts Academy, 2014.

Figure 75 – *No title*, by Antonio Mascia, MAU (Museo di Arte Urbana), Turin, Italy – Photo credit: Centro Conservazione e Restauro “La Venaria Reale”, 2018.

Terminy ogólne

zmiany	40
zniszczenie	40
niszczenie	41
obiekt	41
wietrzenie	42

Zmiany powierzchniowe

twarde nawarstwienia	44
osad	45
kurz	46
film / powłoka	47
wewnętrzne zmiany	48
przemalowanie	49
zabrudzenie	50

Zmiany biologiczne

biofilm	52
biologiczne czynniki niszczące	53

Zmiany chemiczne

przypalenia	55
korożja	56
skorupa	57
wykwity soli	58

wilgoć kapilarna	59
zawilgocenie	60
patyna	61

Deformacje/odkształcenia

wybrzuszenia	63
sfałowanie	64
deformacja	65
wklęsnięcie / wgniecenie	66
skręcenie	67

Utrata kohezji

zawalenie / rozpad	69
spękanie	70
kruszenie	71
rozwarstwienia	72
łuszczenie	73
pęknięcie	74
nacięcie (zarysowanie)	75
brak kohezji	76
szczelina	77
brak adhezji	78

Zmiany mechaniczne

przetarcie	80
spęcherzenia	81
wgłębienie	82

erozja	83
ubytek (patrz loss)	84
brak części obiektu – ubytek	85
perforacja	86
wrzery	87
chropowaty / szorstkość	88
wyoblenie / zaokrąglenie	89
zarysowanie	90

Zmiany wizualne

zmiany kolorystyczne	92
ciemnienie / przyciemnienie	93
blaknięcie	94
zaplamienia	95
biały nalot	96
żółknięcie	97

Poprzednie interwencje

elementy dodane	99
wypełnienie	100
utrwalenie	101
otwory po iniekcji	102
rekonstrukcja – uzupełnienie	103
retusz / uzupełnienie	104

General terms

alteration	40
damage	40
deterioration	41
object	41
weathering	42

Addition of substances

concretion	44
deposit	45
dust	46
film	47
inclusion	48
overpainting	49
soiling	50

Biological alteration

biofilm	52
biological colonisation	53

Chemical alteration

burned	55
corrosion	56
crust	57
efflorescence	58
exudation	59

moist area	60
patina	61

Deformation

blistering	63
buckle	64
deformation	65
depression	66
torsion	67

Loss of cohesion / adhesion

collapse	69
cracking	70
crumbling	71
delamination	72
flaking	73
fracture	74
incision	75
loss of cohesion	76
open joint	77
scaling	78

Loss of material

abrasion	80
alveolization	81
cavity	82

erosion	83
lacuna	84
loss	85
perforation	86
pitting	87
roughened / roughening	88
rounded / rounding	89
scratch	90

Optical alteration

chromatic alteration	92
darkening	93
fading	94
staining	95
white veil	96
yellowing	97

Previous interventions

applied elements	99
filling	100
fixative	101
injection hole	102
repainting	103
retouching / inpainting	104

CAPuS Glossaries have been developed as part of the project Conservation of Art in Public Spaces (CAPuS) and have been designed for educational, social and non-profit-making purposes.

CAPuS Glossaries can be downloaded in whole or in part, but cannot be used without correctly listing the sources. All individuals wishing to use the content are required to comply with all applicable copyright laws. The photographs of the artworks cannot be copied and reused.

The contributors to the CAPuS Glossaries have made every effort to ensure the accuracy of the information and copyright of the material in this document, but any liability that may arise from the use of and reliance on the information contained therein is excluded.